

2. Міхановська Н.Г., Кукуруза Г.В., Кравцова А.М. та ін. Процедура оцінки розвитку дітей раннього віку в системі раннього втручання: методичні рекомендації (Узгоджено АМН України та МОЗ України). – Харків, 2005. – 29 с.

3. Міщук Т. Чи буде в Україні надаватися послуга «раннє втручання»? // НейроNews, №5/3, вересень 2011

4. King, G., Strachan D., Tucker M. et all. The Application of a Transdisciplinary Model for Early Intervention Services // Infants & Young Children. – July/September 2009 – Vol. 22 – Issue 3 – p 211-223.

5. Пасічник І.П., Кукуруза Г.В. Міждисциплінарна сімейно-центрована програма раннього втручання на етапі первинної медико-санітарної допомоги дітям // Перинатология и педиатрия. – №4 (56), 2013. – С. 105-107.

С. Онищенко,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій
Бердянського державного педагогічного університету

УДК 375.31.5.018.43-056.21.3

РОБОЧІ ЗОШИТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті розглядаються особливості та можливості формування продуктивного навчального процесу на основі розробки електронних робочих зошитів з проблемно-орієнтованим викладом нового матеріалу за допомогою інтерактивних віртуальних експериментальних установок на уроках трудового навчання та технологій.

Ключові слова: електронний зошит, продуктивне навчання, суб'єктивно-нове знання, індивідуальний освітній продукт.

The article discusses the features and possibilities of forming a productive educational process based on the development of electronic workbooks with problem-oriented presentation of new material through interactive virtual experimental facilities in the lessons of labor training and technology.

Keywords: e-notebook, productive learning, subjective new knowledge, individual educational product.

Інклюзивна освіта в даний момент є інноваційним процесом, що дозволяє здійснити навчання, виховання і розвиток всіх без винятку дітей незалежно від їх індивідуальних особливостей, навчальних досягнень, рідної мови, культури, психічних і фізичних можливостей. Впровадження інклюзії забезпечує подальшу гуманізацію освіти, визнання прав осіб з обмеженими можливостями на доступну і якісну освіту, формування професійної педагогічної спільноти нового типу. Однією з умов інклюзії є наявність продуманої системи комплексного психолого-педагогічного супроводу, що

включає, крім систематичного спостереження, індивідуальних програм навчання і корекції, таку важливу складову, як робота з середовищем (соціальним оточенням), в яку інтегрується дитина. Побудова ефективної моделі навчання, виховання і розвитку дітей з обмеженими можливостями здоров'я, труднощами в навчанні та соціальної адаптації дозволить розв'язати проблеми всередині освітнього середовища навчальної установи, уникнути необґрунтованої переадресації проблем дитини зовнішнім службам, скоротити число дітей, яких направляють в спеціальні освітні установи.

Аналіз основних міжнародних документів з питань прав людини [4] засвідчує, що інклюзія охоплює широкий спектр стратегій і ресурсів, орієнтованих на ті групи населення, які перебувають у несприятливому середовищі.

Основними принципами концепції соціальної інклюзії є наступні: визнання і повага до окремих осіб і відповідної соціальної групи, що зокрема, передбачає визнання відмінностей у розвитку людей; переконання в тому, що усі люди є однаково цінними для суспільства, не зважаючи на індивідуальні відмінності. Іншим принципом концепції соціальної інклюзії є принцип розвитку людини, що означає забезпечення можливостей для навчання, творчого та інтелектуального розвитку особистості, вибору людини – жити значущим для неї життям.

Основним засобом навчальної діяльності не відразу і не всіма вчителями приймається електронний робочий зошит. Основним дидактичним засобом на уроках трудового навчання і технологій апробовані віртуальні лабораторні установки.

У визначенні канадських вчених К. Кавале і С. Форнеса [5] наголошується, що інклюзивна освіта є, перш за все, питанням якості в освіті: присутність та участь усіх учасників в навчально-виховному процесі та житті спільноти класу і школи сприяє підвищенню якості освітнього досвіду. Інклюзивна освіта передбачає активну участь усіх учнів з урахуванням усіх їхніх відмінностей у житті навчального закладу разом з однолітками, переважно за місцем проживання, наслідком чого є максимальний розвиток потенціалу кожного учня.

З огляду, на вище зазначене приходу до того, що електронний зошит формується як технологічна карта уроку для учня в інклюзивному освітньому середовищі, в якій послідовно від одного етапу уроку до іншого позначені питання з домашнього завдання, вказівки з запуску віртуальної експериментальної установки, навчально-пізнавальні завдання в їх логічній послідовності, звернені до досліджуваного явища або процесу, завдання з закріплення. Подача навчального матеріалу позаурочна, складається з примірника електронного зошита і цифрових освітніх ресурсів з теми уроку. Так як класи укомплектовані не більше трьома учнями з особливими потребами, то кожен зошит після проведеного уроку оцінюється вчителем і повертається учневі як його портфель досягнень або поразок.

Цифрові освітні ресурси в залежності від змісту володіють різним ступенем інтерактивності. Найнижчий рівень інтерактивності це ілюстрація статична. Наприклад, на першому етапі вивчення теми «Паливо» для 5-6 класів, весь інтерактив полягає в натисканні по кнопці 2, після чого запускається ілюстрація різних видів палива. Але і до цієї ілюстрації при творчому підході можна сформулювати завдання, тому як видів палива точно більше ніж представлено. Тому завдання на даному етапі

може мати вигляд: «Які види палива ви ще знаєте, вкажіть». Учні вносять в зошит доповнення, для яких виділено правий порожній стовпець, узгоджений з лівим стовпчиком спеціальної індикацією. Тобто якщо в лівій колонці завдання має індикацію 1.3, то в правому навпроти позначений пункт 1.3 для внесення учнем відповіді, на поставлене запитання.

Наступний рівень інтерактивності полягає в мультимедійної демонстрації досліджуваного явища або процесу. Інтерактив полягає в активізації кнопки «Старт». Але візуально представлена демонстрація має два стани до старту і після, що дає можливість порівняти ці стани. Тому в навчально-пізнавальне завдання входить фіксація засобами захоплення екрану стану до і після, з перенесенням в електронний робочий зошит в якості одного з елементів навчальної діяльності. Але це допоміжне завдання, основне будується за класичним алгоритмом пізнання, з різним ступенем наповнення. До наведеного в прикладі ресурсу найбільш короткий – спостереження, порівняння, висновок. При цьому кожен етап навчальної діяльності індексується окремим пунктом. Наприклад, в лівому стовпчику після завдання з фіксації двох станів слід завдання індексом 2.2 «Опиши, що спостерігав або опиши, що відбувається». Відповідно в правій колонці / рядку з таким же індексом 2.2 учень вносить опис того що він спостерігав. Далі слідує пункт 2.3 де вчитель ставить перед учнем наступне навчально-пізнавальне завдання: «На основі порівняння згенеруйте висновок – чому так відбувається?».

Рівень справжньої інтерактивності полягає в наданні учню самому проводити експеримент, отримувати експериментальні дані, аналізувати їх. Наприклад, в цифрових освітніх ресурсах з теми «Паралельне з'єднання провідників» для 8-9 класів представлений набір з опорів проводів, джерела струму і вимірювальних приладів. Учитель з даної теми розробляє сценарій навчально-пізнавальної діяльності учня з орієнтацією на отримання ним індивідуального освітнього продукту, який визначається як суб'єктивно нове знання. Учень сам збирає ланцюг, відповідно сам аналізує показання приладів. Електронний зошит до проведення уроку разом з цифровим освітнім ресурсів з даної теми, є продуктивний джерело знання, так як саме з цього матеріалу, шляхом навчальної діяльності, яку можна назвати продуктивною, він виробляє індивідуальний освітній продукт. У громадському досвіді це знання вже закріплено, але для учня, за умови, що він з даної темі до уроку знаходився в стані незнання, це відтворення освітнього продукту – суб'єктивно-нового знання.

Саме умови дистанційного навчання, які полягають в необхідності електронної подачі навчального матеріалу, у відсутності в учнів і вчителя лабораторного обладнання, привели до активного використання цифрових освітніх ресурсів і формуванню на їх основі продуктивного навчального процесу. Перспективи бачаться у використанні в якості засобу для розробки електронних зошитів редактора Notebookот інтерактивної дошки, так як на його робочому полі можна розташовувати інтерактивні флеш-анімації і в його меню є наявності інструмент перо. Тоді такий робочий зошит можна визначити, як активний електронний підручник, який має три стани до уроку, після уроку і після оцінювання внеску учня, тобто в якості портфеля досягнення. Іншим ефективним інструментом може бути редактор з on-line офіса

хмари GOOGLE «Малюнок» – аналог графічного редактора Paint. Перевага цього ресурсу полягає в можливості колективної участі в редагуванні, тобто вчитель може вносити корективи в діяльність учня в режимі реального часу. Напрацювання електронного навчання в системі дистанційного навчання дітей з особливими потребами при незначній трансформації можуть бути використані в звичайних школах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арендарук А.О. До проблеми впровадження інклюзивного навчання в освітній системі України / А.О. Арендарук // Науковий часопис. Актуальні проблеми логопедії. – 2014. – С. 8–13.
2. Бобрицька В. І. Актуальні проблеми інклюзивної освіти / В. І. Бобрицька // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2015. – № 5-6. – С. 7-11.
3. Фундаментальне ядро змісту загальної освіти. [Електронний ресурс]. – URL:<http://standart.edu.ru/catalog.aspx?CatalogId=821> (дата звернення 55.10.2019).
4. Inclusive Education at Work: Students with Disabilities in Mainstream Schools. Paris. OECD. – <http://www.oecd.org/education/school/previousworkoninclusiveeducation.htm>; OECD (2007). Students with Disabilities, Learning Difficulties and Disadvantages. Policies, Statistics and Indicators.
5. Kavale, K.A. & Forness, S.R. (2000), History, rhetoric and reality: Analysis of the inclusion debate, Remedial and Special Education, 21(5), 279-296.

О. Письмак,

викладач кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій

Дубенської філії ВНЗ

«Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна”»

М. Сиротинська,

здобувач вищої освіти

Дубенської філії ВНЗ

«Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна”»

УДК 364-786.4-056.266

ПРОГРАМА ТРУДОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У статті розповідається про осіб з інвалідністю, яким важко працевлаштуватися після закінчення навчального вузу. Ми спільними зусиллями можемо створити умови для трудової реабілітації осіб з інвалідністю в межах населеного пункту їх проживання, подальше працевлаштування таких осіб. Це покращить матеріальний стан осіб з інвалідністю, залучить їх до активного суспільно-корисного життя громади, дасть їм можливість відчувати